

पुण्याहवाचन (५७)

ॐ नमो नारायणाय ॥ ॐ संशुभं गंधमात्याद्यैर्ब्राह्मण
 त्वत्तिवाचयेत् ॥ धर्मकर्मणि मांगल्ये संश्रामाद्भुतदर्श
 १ ते ॥ पुष्पाद्रवाचनं देवे ब्राह्मणस्य विधीयते ॥ एतदेव
 निर्गोकारं कुर्यात्तच्च त्रियवैश्वयोः ॥ ३ ॥ अवनि कृतजा
 नुमंडले कवलमुकुलसदृशमंजलिं शिरसा धाय ॥ ४ ॥
 द्विलेन पाणिना सुवर्णशृणं कलशं धारयित्वा ॥ दीर्घा ॥

२ मेपुण्णं दीर्घमायुर्द्योवले॥ यद्यच्छेयस्करं लोके तत्तदस्तु
 सदा मम॥ ३॥ अक्षतं चारिष्टं चास्तु॥ गंधाः पातु॥ मोगल्यं
 चालु॥ पुष्पाणि पातु॥ सोऽश्रियमस्तु॥ अक्षताः पातु॥ आ
 युष्मस्तु॥ तांबूलानि पातु॥ ऐश्वर्यमस्तु॥ दक्षिणाः पा
 तु॥ आरोग्यमस्तु॥ दीर्घमायुः॥ शोतिः पुष्टिस्तुष्टिः श्रीर्य
 शोविद्या विनयो विज्ञं बद्धपुत्रं बद्धधनं चायुष्मं चास्तु

२

नागानद्योगिरयस्त्रीणि विष्णुपदानि च ॥ तेनायुः प्र
 माणेन पुण्यादं दीर्घमायुरस्तु ॥ अथो मध्ये स्थिता दे
 वाः सर्वमशुभमकीर्तिताः ॥ आसृणां नो करे न्यस्ता शि
 वाः प्राणो भवंतु ते ॥ शिवाः प्रापः संतु ॥ लक्ष्मीर्वसति
 पुष्पेषु लक्ष्मीर्वसति पुष्करे ॥ सामेव सतु वै नित्यं सो
 मनस्यं तथास्तु नः ॥ सोमनस्यमस्तु ॥ प्रदत्तं चास्तु ॥

यं कृत्वा सर्ववेदयज्ञक्रियाकर्णकर्मरंभाः शुभाः शो
भनाः सर्वज्ञे ॥ तमहमोकारमादि कृत्वा ऋग्यजुः
सामाथर्वाशीर्वचनंबहु ऋषिमतंसमनुज्ञाते भव
द्भिरनुज्ञातः पुण्यं पुण्यं देवाचयिष्ये वाच्यताम् ॥ मरु
श्चिणोदाश्चिणोदास्तुरस्यश्चिणोदाः सतरस्यम्रिये
सतः ॥ चिणोदावीरवतीमिशन्नोश्चिणोदासतेदी

र्धमायुः॥ यज्ञः॥ इविणोदाः पिपीषन्ति जुहोत प्रचन्ति।
 छतनेष्टा दृत्तभिरिष्यत॥ अक॥ सविता पश्चात्तात॥ स
 विता पुरस्तात्॥ सवितो जरातात् सविता धरातात् सवि
 तामः सुवत्सर्वतातिं सवितानोराशतां दीर्धमायुः॥
 यज्ञः॥ सविता त्वासवानां सुवतामग्निर्गृहपती
 नां सोमो वनस्पतीनां॥ बृहस्पतिर्वाच इन्द्रो ज्येष्ठया

यरुद्रः पशुभ्यो मित्रः सत्यो वरुणे धर्मपती नाम ॥ अरु
 त्वो न वो भवति जायमानो ज्ञां केतु रुष सामे त्र्यंभा
 गंदे वेभ्यो विदधत्या यन् प्रचं द्रमा स्तिर ते दीर्घमायुः ॥ य
 ज्ञ ॥ नत इक्ष्वां सिन पिशा चा स्तरं ति देवाना मो जः प्र
 थम ज्ञं सेतत ॥ यो विभर्ति दा द्वा यणं द्विरण्वं स
 देवेषु कृणुते दीर्घमायुः ॥ अरु ॥ उच्चादि विद ह्नि एणवं

५

तो अस्थुर्ये अमदाः सदते सूर्येण हि राण्य दा अमृतत्वं
 भर्जते वा सोदाः सोमप्रतिरंत प्रायुः ॥ यज्ञः ॥ उच्चाते जा
 तमंधसो दिविसहस्रा ददेऽग्रं शर्ममहिश्रवः ॥ ३
 तेता अचः पुण्णहे न्रूया न्रूयुः ॥ व्रतनियमतपः स्वा
 ध्यायकृत्तदमदानविशिष्टानो सर्वेषां ब्राह्मणानो म
 नः समाधीयतां ॥ समाहितमनसः स्मः ॥ प्रसीदेत्तु भवे

५

नः प्रसन्नोऽस्मः ॥ शोतिरस्तु ॥ पुष्टिरस्तु ॥ तृष्टिरस्तु ॥ वृद्धि
 रस्तु ॥ अक्षिरस्तु ॥ अविघ्नमस्तु ॥ आयुष्यमस्तु ॥ आरोग्य
 मस्तु ॥ शिवमस्तु ॥ शिवं कर्मास्तु ॥ कर्म समृद्धिरस्तु ॥ धर्म
 समृद्धिरस्तु ॥ वेद समृद्धिरस्तु ॥ शास्त्र समृद्धिरस्तु ॥
 पुत्र पौत्र समृद्धिरस्तु ॥ धन धान्य समृद्धिरस्तु ॥ दृष्टं
 पदस्तु ॥ अनिष्ट निरसनमस्तु ॥ यत्र पापं रोगं अशुभं

अकल्याणतद्वरे प्रतिदत्तमस्तु॥ यद्यच्छेयस्तत्तदस्तु
 उत्तरे कर्मणि निर्विघ्नमस्तु॥ उत्तरोत्तरमदरदरमिदं
 धिरस्तु॥ उत्तरोत्तराः क्रियाः शुभाः शोभनाः संपद्यन्ताम्
 तिथिकरणमुद्गर्तनक्षत्रग्रहलग्नसंपदस्तु॥ तिथि
 करणमुद्गर्तनक्षत्रग्रहलग्नादिदेवताः प्रीयन्ताम्॥
 तिथिकरणसमुद्गर्तनक्षत्रेसग्रहेसलग्नेसदेवते

प्रीयेताम् ॥ दुर्गापां चाल्मोप्रीयेताम् ॥ अग्निपुरोगाविश्वे
 देवाः प्रीयेताम् ॥ इन्द्रपुरोगामरुद्राणाः प्रीयेताम् ॥ वशि
 ष्टपुरोगाऋषिगणाः प्रीयेताम् ॥ मातृश्वरीपुरोगाऋमा
 मातरः प्रीयेताम् ॥ अरुंधतीपुरोगाणकपत्मः प्रीयेताम्
 विश्वपुरोगाः सर्वदेवाः प्रीयेताम् ॥ अस्यपुरोगाः सर्वदे
 वाः प्रीयेताम् ॥ आदित्यपुरोगाः सर्वमहाः प्रीयेताम् ॥

६

ब्रह्मचक्रासनाश्रुप्रीयताम् ॥ श्रीसरस्वत्योप्रीयेताम् ॥
 श्रद्धामेधेप्रीयेताम् ॥ भगवतीकात्यायनीप्रीयताम् ॥ भ
 गवतीमाद्वेश्वरीप्रीयताम् ॥ भगवतीऋद्धिकरीप्रीयता
 भगवतीवृद्धिकरीप्रीयताम् ॥ भगवतीसिद्धिकरीप्री
 यताम् ॥ भगवतीपुष्टिकरीप्रीयताम् ॥ भगवतीतुष्टिक
 रीप्रीयताम् ॥ भगवतोविघ्नविनायकौप्रीयेताम् ॥ सर्वाः

६

कुलदेवताः प्रीयेताम् ॥ सर्वाग्रामदेवताः प्रीयेताम् ॥
 सर्वाष्टदेवताः प्रीयेताम् ॥ हताश्वः । ब्रह्मविष्णुः हता
 श्वः परिपंथिनः ॥ हताश्वः विघ्नकर्तारः हताश्वः विघ्नक
 राः शत्रवः पराभवयन्तु ॥ शम्भुघोरानि ॥ शम्भु
 पाणानि ॥ शम्भुत्वीतयः शुभानि वर्धन्ताम् ॥ शिवाग्ना
 पः संतु ॥ शिवाग्रतवः संतु ॥ शिवाग्रतयः संतु ॥ शि

वाऋतवः संतु ॥ शिवाऽग्रयः संतु ॥ शिवाऽप्राज्ञतयः
 संतु ॥ शिवाऽशोषधयः संतु ॥ शिवावनस्पतयः संतु ॥ शि
 वाऽप्रतिथयः संतु ॥ अहोरात्रेशिवेष्वात्ताम् ॥ अक् ॥ श
 न्नः कनिक्रदद्देवः पर्जन्योऽभिवर्षत्वोषधयः प्रति
 धीयताम् ॥ शन्नोद्यावाष्टिर्वीसं प्रजाभ्यः शन्नोऽप्रस्तु
 द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ यजुः ॥ निका मे निका मे नः पर्जन्यो

वर्षत्रफलवत्पौनरोषधयः पञ्चताम्॥योगक्षेमो।
 नः कल्पताम्॥२॥मुक्रोगारकबुधबृहस्पतिशनेश्व
 रराहुकेतुसोमसहिताः आदित्यपुरोगाः सर्वमद्याः प्री
 यन्ताम्॥भगवान्भारायणः प्रीयताम्॥भगवान्यर्जन्यः
 प्रीयताम्॥भगवान्सामीमहासेनः प्रीयताम्॥पुरोनु।
 वाक्यपायत्पुण्ये तदस्तु॥वषट्कारेण यत्पुण्ये तदस्तु

याज्मया यत्पुण्यं तदस्तु॥ प्रातः सूर्योदये यत्पुण्यं तदस्तु
 एतत्कल्याणयुक्तं पुण्यं पुण्याहं वाचयिष्ये वाचताम्॥
 आस्यं पुण्यमहर्षिं च सृष्टुं तादृशकारकं॥ वेदद्वयोऽ
 वं नित्यं तत्पुण्याहं ब्रुवंतु नः॥ भो ब्राह्मणाः मम सकु
 ण्डं वस्मसपरिवारस्मग्दे पुण्याहं भवंते ब्रुवंतु॥ ३॥ पु॥
 ण्याहम्॥ ३॥ ऋक्॥ ३॥ ज्ञाते वशकुने सामगयसि ब्रह्म

पुत्रश्च सवनेषु शंससि रषे ववाजी शिशु मतीरपी।
 त्पासर्वतो नः सकुने भद्रमावद विप्र्यतो नः शकुनेषु
 न्यमावद ॥ यजुः ॥ पुनंतु मादेव जनाः पुनंतु मनसा ।
 धियः ॥ पुनंतु विश्वाभूता निजातवेदः पुनीदिमा ॥ ए
 धिया मुञ्चता यो नुयत् कल्याणं पुराकृतं ॥ ऋषिभिः
 सिद्धगंधर्वैस्तत्कल्याणं ब्रुवंत नः ॥ भो ब्राह्मणाः म

मसकुटुंबस्य सपरिवारस्य गृहे कल्याणं भवं तोत्रु
 वंतु ॥ ३ ॥ कल्याणम् ॥ ३ ॥ अक् ॥ अषाः सोमसस्तमिंद्र
 प्रयादिर्जायासुराणं गृहे तैयत्वारथस्य वृद्धतो नि ।
 धानं विमोचनं वाजिनो दक्षिणावत् ॥ यजुः ॥ यथेमां
 वाचं कल्याणीमावदनिजनैभ्यः ब्रह्मराजत्याभ्यां
 शूद्राय चार्याय च स्वायचारणाय च प्रियो देवानां रक्षि

एतद्यैदातुरिदृभूयासमयंमेकामः समृद्धताम् ॥५॥
 सागरस्पतया ऋद्धिर्महातल्पादिभिः कृता ॥ संश्र
 णी सुप्रभावाचतांतामृद्धिं ब्रुवंतु नः ॥ भोज्ञास्राणाः म
 मसकुटुंबस्य सपरिवारस्य गृहे ऋद्धिं भवंतो ब्रुवंतु ॥
 ऋद्धताम् ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥
 नो मंत्रं सरथे दोषयातं यशोनयकं मधुयोर्म्वतराभू

तां शो अश्विनो काममग्राः॥ यज्ञः॥ सत्रसकृद्विरस्य
 गत्सज्येतिरमृता अभूमदिवंष्ट्रिमा अध्या रुद्राभा
 १० विदाम देवान्स्वर्गोतिः॥ स्वस्तिर्योया विना शाखा तुल्य
 कल्याण वृद्धिदा॥ विनायक प्रिया नित्यं तां तां स्वस्तिं ब्रु
 वंत नः॥ भो ब्राह्मणाः मम सकुटुंबस्य सपरिवारस्य गृ
 १० ह स्वस्ति भवंतो ब्रुवंत ॥ स्वस्ति ३ ॥ स्वस्ति ३ ॥ स्वस्ति ३ ॥

पथे श्रेष्ठारे क्लृप्तस्त्वस्मिन्मिषावाममेतिसानो अमासो ।
 अरणो निपातु स्वावेशां भवंतु देवगोपाः ॥ यत्तु ॥ स्वस्ति
 न इंद्रे वृद्धश्च वाः स्वस्तिनः पृथा विष्णवे दशः स्वस्तिन
 स्तादृशो अरिष्टनेमिः स्वस्तिनो वृद्धस्य तिर्द्धातु ॥ मृ
 केंद्रमनोरायु र्यद्रुवलो मसयोस्तथा ॥ आयुषा तेन सं
 युक्तः जीवेमः शरदः शतं ॥ शतं जीवंतु भवंतः ॥ शतं जी

॥

वशरदोवर्द्धमानः॥ शतदेसंतोऽस्तुतमुवसंतोऽस्तुतमिं
 मन्त्रीसवितावदस्यतिशतायुषाहृद्विवेमंपुनर्दुः॥ यतः
 शतमिनुशरदोऽंतिदेवायत्रानश्चकाजरसंतनू
 ना॥ पुत्रासोयत्रपितरोभवंतिमानोमधारीरिषतायुर्ग
 तो॥ शिवगोरीविवादेयायाश्रीरामेनृपात्मजे॥ धनद
 स्परदेयाश्रीरस्माकंसारुशयनि॥ अस्तुश्रीः विये

॥

जातः श्रियः अनिर्यायः श्रियं वयोजरि श्रिभ्यो दधा ।
 ति ॥ श्रियं वसाना अमृतत्वमायन् भवन्ति सत्पासमि
 शामित्तदौ ॥ यजुः ॥ मनसः काममाकृतिं वाचः सत्पम
 सीयः पशूनां च रूपमन्नस्पर सोयशः श्रीः श्रयतांम
 यि ॥ प्रजापतिर्लोकपालो धाता ब्रह्मा सदेवराट् ॥ भग ।
 वान् शाश्वतो नित्यं स नो रक्षतु सर्वतः ॥ भगवान् प्रजा

१२.

पतिः प्रीयताम् ॥ अरक ॥ अजापतेन त्वदेतान्यन्यो विष्वा
 रुपाणि परिताव भूव ॥ यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्त्वय
 ममुष्मपिता सप्तपिता वयं ॥ सामपतयोरयीणाम्
 आयुष्मते स्वस्ति मते यजमानाय दास्ये ॥ क्रियेरन्ना ।
 शिषः संतु अस्त्रिभिर्वेदपारगैः ॥ देवैर्द्रस्य यथा स्व ।
 स्तियथा स्वस्ति गुरोर्गृहे ॥ एकलिंगस्य यथा स्वस्ति त

१२

आसृष्टि सदा ममः॥ आयुष्मते स्वस्ति॥ अक॥ स्वस्तये
 वायुमुपब्रवामहै सोमं स्वस्ति भुवनस्पयस्वतिः बृहस्प
 तिसर्वेण स्वस्तये स्वस्तय आदित्या सोमवन्तनः॥ यजुः॥
 प्रतिपेयामप अहि स्वस्ति गामने हसम्॥ येन विम्याप
 रिद्धिषो वृणक्ति विंदते वसु॥ विश्वाति देवसवित्र दुर्दि
 ता निपरा सुवः यद्भरंत न आसुवः॥ मंत्रार्थाः सफलाः

संतुष्टः संतुष्टमनोरथाः शत्रूणां बुद्धिना शोखमित्रा
 णामुदयस्तव ॥ ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदसा मवेदोऽथ पर्वणः
 १३ वल्लवक्रे स्थिता नित्यं निघ्नंतु तव शत्रवान् ॥ अहता
 न्विप्रदस्तस्या नित्यं विंदंतियेनराः ॥ चत्वारिंशदिमायां
 ति आयुः कीर्तिर्यशो बलम् ॥ धनवान् पुत्रवान् लक्ष्मी
 वान्भव ॥ ॥ ॥ इति राजवंशे पुण्याहवाचनं समाप्तम् ॥ ॥

१३